

Scrisoare deschisă

Domnului deputat Silviu Vexler,

Președinte al Federației Comunităților Evreiești din România

Domnule Silviu Vexler,

Suntem un grup de cercetători ai istoriei Holocaustului și intelectuali implicați în studierea problematicii celor două totalitarisme. Unii dintre noi ne-am petrecut ani din viață în cercetări de arhivă legate de diversele aspecte ale acestui subiect complex. De asemenea, o parte dintre noi am fost membri ai Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”. Cu toții am fost surprinși, în primele zile ale lunii iunie, când am aflat despre evenimentul la care ați participat și mai ales despre prezentarea pe care ați făcut-o la Vatican Cardinalului Iuliu Hossu.

Conform materialelor de presă, în cadrul evenimentului omagial s-a spus că Iuliu Hossu a salvat mii de evrei, iar dumneavoastră ați confirmat că acesta a ascuns în Catedrala Greco-Catolică din Cluj pe acei evrei care urmau să fie deportați și ar fi cerut credincioșilor „să îi protejeze pe evreii care urmau să fie trimiși la chinuri și moarte la Auschwitz”.

Din nefericire, nici una din aceste informații nu este confirmată de probe documentare, convergente și plasate dincolo de diferite auspicii subiective. Noi credem că și actele frumoase din istorie trebuie să se bazeze pe surse credibile și verificabile. De altfel, personalitatea, sacrificiul civic sau imaginea istorică a lui Iuliu Hossu nu au nevoie de astfel de adăugiri versatile. Mai mult decât atât, din câte știm, Cardinalul nu și-a arogat aceste acțiuni de salvare.

Semnatarii acestei scrisori deschise, precum și colegi cercetători cu care ne-am consultat, nu am găsit, în cursul unor îndelungi cercetări, dovezi coerente și solide, care să probeze acțiuni salvatoare ale înaltului prelat. Au fost cercetate arhivele relevante ale temei: Arhiva Yad Vashem, Arhiva Muzeului Holocaustului de la Washington (U.S. Holocaust Memorial Museum), Arhiva C.N.S.A.S. și arhivele maghiare. Nici una nu păstrează vreo dovadă certă și convergentă privind o posibilă acțiune de salvare a mii de oameni. Augmentarea istoriei cu detalii calofile, lipsite, însă, de probe documentare consolidate, depășește o linie roșie. În acest caz, într-un subiect atât de important, orice afirmație ar trebui să se bazeze întotdeauna pe dovezi pertinente, multiple și convergente.

Astfel de procedee aruncă în derizoriu gravitatea adevărului despre Holocaust și reprezintă, în același timp, o insultă adresată victimelor Holocaustului. Mai mult decât atât, faptul în sine banalizează actele reale ale unor Drepti între Popoare.

Pentru a risipi orice suspiciune, vă solicităm să faceți publice toate documentele în baza cărora susțineți că episcopul Iuliu Hossu a salvat mii de evrei.

10 iunie 2025

1. Liviu Rotman
2. Alexandru Florian
3. Mihai Demetriade
4. William Totok
5. Norman Manea
6. Dennis Deletant
7. Zoltán Tibori-Szabó
8. Liviu Antonesei
9. Gido Attila
10. Adina Babeș-Fruchter
11. Ciprian Necula
12. Raphael Vago
13. Cristian Pîrvulescu
14. Ana Bărbulescu
15. Ionuț Biliuță
16. Dinu Adam
17. Lucian Năstasă
18. Alexandru Bulucz
19. Marius Cazan
20. Valentin Cernat
21. Eugenia Mihalcea
22. Emanuel Copilaș
23. Andrei Cornea
24. Teodora Dumitru
25. Lou Ghelerter
26. Mariana Hausleitner

- 27. Georg Herbstritt
- 28. Hans-Christian Maner
- 29. Adina Marincea
- 30. Petre Matei
- 31. Katia Pascariu
- 32. Ovidiu Pop
- 33. Măriuca Stanciu
- 34. Călin Vlase